

Nr 92.

Av herr **Ericsson** i Sörsjön **m. fl.**, *angående anläggnings- och bidragsverksamheten i fråga om vattenförsörjning och avlopp.*

Statsbidrag till vatten- och avloppsledningar utgår numera här i landet efter tvenne från varandra väsentligt skiljaktiga grunder, och i fråga om handhavandet av den härmed förbundna verksamheten är den fördelad på olika organ. Med avseende å sådana företag, vars deltagarantal ej är större än fem, skola ansökningar om statlig hjälp göras hos egnahemsnämnderna, och utgår denna intill 80 % av den godkända kostnaden i form av lån eller bidrag eller eventuellt bådadera i överensstämmelse med gällande grunder för den statsunderstödda bostadsverksamheten på landsbygden. Individuell behovsprövning tillämpas sålunda i fråga om den del av verksamheten, som handhaves av egnahemsnämnderna.

Evad det gäller andra vatten- och avloppsföretag, där deltagarantalet uppgår till mer än fem, omhänderhavas dessa av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, och regleras grunderna för statsbidrag genom en kungörelse av år 1944, vilken i visst avseende ändrades förlidet år samt är fastställd att gälla till och med den 30 juli innevarande år. Enligt nämnda kungörelse kan statsbidrag utgå till vatten och avlopp med högst 60 % för den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen godkända anläggningskostnaden, sedan därifrån avdragits anläggningens egenvärde. Om egenvärdet är lika stort som eller större än anläggningskostnaden, utgår ej något statsbidrag. Detta kan inträffa om kostnaden för tillhandahållande av vatten och avlopp kan beräknas uppgå till högst 25 öre per kubikmeter eller om kostnaden för tillhandahållande av enbart vatten kan beräknas uppgå till högst 15 öre per kubikmeter. Härav framgår, att intressenterna i dessa företag själva få vidkännas alla kostnader upp till nämnda gräns.

Med hänsyn till att individuell behovsprövning tillämpas i vad det gäller statsbidrag till företag, där antalet deltagare ej överstiger fem, och i fråga om företag med större antal deltagare än fem helt andra grunder för understöd tillämpas, kan det enligt vad erfarenheten visat uppstå förhållanden av sådan beskaffenhet, att det med skäl kan ifrågasättas, om icke en ändring i villkoren för statsbidrag kan vara motiverad med avseende å den under väg- och vattenbyggnadsstyrelsen sorterande verksamheten. Till stöd för denna uppfattning

kan exempelvis omnämnas ett företag planerat till utförande i en by på landsbygden. Kostnaderna för detta företag utgjorde i runt tal 40 000 kronor, och skulle detsamma betjäna cirka 30 gårdsägare. I förevarande fall visade det sig emellertid att statsbidragstilldelningen skulle bli så gott som obefintlig, enär det efter företagen uträkning kunde konstateras, att tillämpliga bestämmelser icke medgävo högre bidragssumma än 240 kronor, varför det sålunda för vederbörande deltagare väl kunde anses tämligen likgiltigt om nuvarande möjlighet till ekonomiskt stöd från statens sida vore till finnandes eller icke. Med anledning härav synes det böra framhållas, att intressenterna i både här omnämnda och andra dylika företag icke uteslutande bestå av i ekonomiskt hänseende väl ställda medborgare utan i fråga om landsbygden av åtskilliga mindre jordbrukare och gårdsägare i bekymmersamma ekonomiska omständigheter och vilka äro i behov av största möjliga hjälp från statens sida. Då en anläggning för vatten och avlopp planeras, så är det självfallet angeläget ur kostnadsynpunkt att till densamma anslutas så många som möjligt, och med hänsyn härtill kan det ju ej undgås att intressenterna komma att omfatta både bättre och sämre ekonomiskt situerade. Om emellertid dessa senare på grund av förhandenvarande förhållanden icke behöfde anslutas till ett under väg- och vattenbyggnadsstyrelsen sorterande s. k. större företag, så hade för åstadkommande av vatten och avlopp bidrag kunnat sökas hos egnahemsnämnden, varigenom en mera verksam hjälp intill 80 % av kostnaderna kunde erhållas. Med hänsyn till förefintliga från varandra väsentligt skiljaktiga bidragsgrunder inträffar det sålunda, att den ene medborgaren erhåller i bidrag från det allmännas sida 80 % av kostnaden medan den andre i precis samma ekonomiska omständigheter erhåller blott en ringa hjälp, detta beroende av huruvida han är intressent i ett företag ej överstigande fem eller i ett sådant överstigande fem deltagare. Vid sådant förhållande borde upptagas till övervägande, huruvida icke ett system av individuell behovsprövning kunde tillämpas även beträffande sådana företag, vilka sortera under väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Man kunde möjligen i sammanhang därmed tänka sig en sådan omläggning av själva organisationen, att ifrågavarande styrelse skulle tillhandahålla den tekniska sakkunskapen för upprättande av planer och kostnadsberäkningar, medan lokala organ i länen, nämligen de s. k. lantbruksnämnderna, vilka äro ämnade att efterträda de nuvarande egnahemsnämnderna, skulle handhava prövningen av statsunderstöd till alla vatten- och avloppsföretag.

I den till innevarande års riksdag avlämnade statsverkspropositionen, sjätte huvudtiteln, har vederbörande departementschef meddelat, att utredning kommer att ske rörande det fortsatta bedrivandet av anläggnings- och bidragsverksamheten i fråga om vattenförsörjning och avlopp. Med hänsyn härtill är det vare sig nödvändigt eller lämpligt att påyrka någon ny utredning, utan nöja vi oss med en hemställan om att de i motionen framförda synpunkterna av riksdagen beaktas i så måtto, att överlämnande härav sker till utredningssak-

kunniga för denna utredning. Under återopande av det anförda tillåta vi oss vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att de i motionen framförda synpunkterna måtte tagas under övervägande vid den utredning, som skall verkställas rörande det fortsatta bedrivandet av anläggnings- och bidragsverksamheten i fråga om vattenförsörjning och avlopp.

Stockholm den 18 januari 1947.

Evald Ericsson
i Sörsjön.

Gust. Hellbacken.

Erik Lundbom.

Nils A. Larsson
i Östersund.

Bertil Andersson,
Surahammar.

H. E. Nordström
i Torsby.

Magnus Nilsson.

Uddo R. Jacobson.

Einar Andersson.
